

Biblioteksplan 2025–2027

För Gnesta kommun

Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutad	2025-03-10
Senast reviderad	-
Giltig till	2025–2027
Dokumentansvarig	Enhetschef för servicecenter och bibliotek

Innehållsförteckning

Inledning	3
Mål- och arbetsområden.....	3
Läsning och lärande.....	3
Barn och unga	4
Skolbibliotek.....	5
Bemötande och tillgänglighet	5
Evenemang	6
Olika språk.....	6
Digital delaktighet	7
Uppföljning	7

Inledning

Biblioteksplanen är ett strategiskt styrdokument som belyser den riktning och det fokus som Gnesta kommuns biblioteksverksamhet ska ha under perioden 2025–2027.

Biblioteksplanen ska dessutom synliggöra bibliotekets utbud och service.

Gnesta kommun arbetar för att vara en attraktiv kommun där medborgaren är i fokus. Detta ska avspeglade sig i bibliotekets verksamhet där stor vikt ligger på medborgarens behov och önskemål.

Gnesta bibliotek och dess filial i Stjärnhov är ett offentligt rum som ska vara öppet och tillgängligt för alla oavsett nationalitet, ålder, språk, samhällsklass, funktionsnedsättning, religiös eller politisk övertygelse. Biblioteksverksamheten ska ha ett brett perspektiv kring frågor rörande HBTQ+ samt verka inkluderande och för jämlikhet. Biblioteket ska vara en trygg plats för både besökare och bibliotekspersonal.

Biblioteket fyller en viktig roll i det demokratiska samhället genom att vara en plats där alla invånare fritt kan ta del av information, delta i samhällsdebatten, uppleva kultur och söka kunskap. På biblioteket ska alla kunna hitta något som känns relevant och som kan berika deras liv.

Biblioteksplanen 2025–2027 är framtagen i enlighet med Bibliotekslagen (2013:801), UNESCO:s folkbiblioteksmanifest, FN:s barnkonvention, Biblioteksutveckling Sörmlands biblioteksplan 2024–2027, Gnesta biblioteks medieplan och Gnesta kommuns framtidsplan 2025–2027.

Mål- och arbetsområden

Biblioteksplanen innehåller sju arbetsområden där de olika målen för bibliotekets verksamhet beskrivs. Dessa är:

- läsning och lärande
- barn och unga
- skolbibliotek
- bemötande och tillgänglighet
- evenemang
- olika språk
- digital delaktighet

Läsning och lärande

Biblioteket ska prioritera läsfrämjande insatser som vänder sig till barn och unga samt till personer med ett annat modersmål än svenska.

Biblioteket ska också arbeta läsfrämjande mot vuxna läsare och väcka läslust genom att bland annat erbjuda bokcirklar, bokdiskussioner, boktips och författarbesök.

Bibliotekets mediebestånd ska vara väl sammansatt och väcka läslust samt bidra till lärande på olika nivåer och i olika sammanhang. Bibliotekets mål är att erbjuda ett varierat och aktuellt urval av medier där både den populära och den smalare litteraturen får utrymme.

Biblioteket ska möjliggöra fri åsiktsbildning i enlighet med folkbibliotekens demokratiuppdrag. Det innebär att biblioteket ska erbjuda omdebatterade medier och på så sätt bidra till debatt, tolkningar och omtolkningar.

Biblioteket ska tillhandahålla ett relevant bestånd av grundläggande kurslitteratur för att underlätta för kommuninvånare som vill studera.

Gnesta bibliotek är en del av den nationella katalogen Libris och det nationella fjärrlånesamarbetet.

Hur kommunen arbetar med läsfrämjande insatser för barn och unga konkretiseras, i verksamhetspecifika, underliggande dokument.

Barn och unga

Barn och unga är en prioriterad grupp i bibliotekslagen och i Gnesta kommuns framtidsplan. En av bibliotekets viktigaste uppgifter är att stimulera barns och ungas läsning och språkutveckling. Biblioteket ska arbeta aktivt med kulturella och läsfrämjande aktiviteter för barn och unga.

Gnesta bibliotek ingår i det regionala och lokala samarbetet Språkslottet där verksamheterna BVC, förskolan och biblioteket finns representerade. Inom ramen för samarbetet utbytes erfarenheter och resurser. Biblioteket ska regelbundet besöka familjecentralen i Gnesta för att hålla sagostunder och informera om läsning och bibliotekets verksamhet.

Biblioteket ska samarbeta med elevhälsan och logoped för att erbjuda böcker till barn som behöver stöd i sin språkutveckling.

En god läsförmåga är en förutsättning för att klara skolan samt en nyckel till att förstå och vara delaktig i samhället. Folkbibliotekens läsfrämjande uppdrag för barn och unga är inriktat på deras fritid. Skolan har uppdraget för läsutveckling och läsfrämjande under elevernas tid i skolan.

Biblioteket ska väcka barns och ungas intresse för läsning och skapa läslust genom bokklubbar, författarbesök, workshops och lovaktiviteter. Samverkan med kommunens skolor är viktig och prioriteras högt. Biblioteket ska bjuda in alla förskoleelever till biblioteksintroduktion, där eleverna får eget lånekort. Biblioteket ska erbjuda möjlighet för skolklasser att besöka biblioteket för att låna böcker, få boktips, biblioteksvisning och delta i läsfrämjande projekt. Biblioteket ska även erbjuda läsfrämjande verksamhet på skolorna. Målsättningen är att alla elever ska ha lika och rättvis tillgång till biblioteksverksamhet oavsett vilken skola i kommunen de tillhör.

Biblioteket ska arbeta barnrättsbaserat utifrån barnkonventionen och beakta barns och ungas åsikter. Biblioteket ska bjuda in barn och unga till delaktighet och ge dem möjlighet att uttrycka sina önskemål kring bibliotekets verksamhet. Vid större förändringar i biblioteksverksamheten ska biblioteket genomföra en barnrättskonsekvensanalys för att se till barnens bästa.

Skolbibliotek

Skolbiblioteket har en viktig pedagogisk uppgift i att stödja och bidra till elevers lärande i många ämnen. Att kunna läsa, skriva och ha digital kompetens är en förutsättning för lärande, en demokratisk rättighet och viktigt för att kunna vara en aktiv samhällsmedborgare.

För att utveckla barnens och elevernas språk krävs möten med litteratur, högläsning och berättande i olika former i kreativa och inspirerande läsmiljöer. Förutsättningar behöver skapas för att förskolor och skolor ska kunna stärka de nationella minoritetsspråken och stödja flerspråkighet hos barn och elever med annat modersmål än svenska.

Skolbiblioteksverksamheten i Gnesta kommun främjar läslust och stödjer barn och ungas läsförmåga i syfte att främja individens livslånga lärande. I detta kommer skolbibliotek ha den roll och den kvalitet som tillämplig lagstiftning kräver, vilket konkretiseras i särskild skolbiblioteksplan som beskriver syfte, bemanning och omfattning.

Samverkan mellan skolbiblioteks- och folkbiblioteksverksamheten är en viktig parameter i syfte att främja läslust och barn och ungas livslånga lärande. Alla förskoleelever ska bjudas in till biblioteket för en biblioteksintroduktion, där eleverna får lånekort, boktips och biblioteksvisning.

En stärkt samverkan mellan skolbiblioteks- och folkbiblioteksverksamheten bidrar till att säkerställa att alla elever har tillgång till bemannade skolbibliotek i syfte att främja elevernas läsande. Samverkan mellan verksamheterna bidrar även till jämlik tillgång till biblioteksverksamhet samt ökar jämställdheten i läslust och läsintresse.

Samverkan sker mellan verksamheterna genom återkommande samverkanstillfällen på rektorsmöten, där biblioteksfrågor särskilt diskuteras. Punkten ska omhänderta principiellt viktiga frågor och säkerställa att det finns en kanal för dialog och samverkan vid till exempel ansökningar om externt stöd som berör båda nämndernas verksamheter. Vid dessa samverkanstillfällen förs även dialog om gemensamma prioriteringar utifrån tillgängliga resurser med fokus på läsfrämjande, mellan folkbibliotek och förskolor.

Bemötande och tillgänglighet

Personer med funktionsnedsättning är en prioriterad grupp enligt bibliotekslagen. På biblioteket ska det finnas anpassad litteratur för besökare med läs- och

skrivsvårigheter. Bibliotekspersonal ska aktivt informera om och tillgängliggöra talbokstjänsten Legimus samt fysiska talböcker.

Biblioteket ska arbeta uppsökande och göra verksamheten tillgänglig för äldre och personer med kognitiv funktionsnedsättning. Detta genom att till exempel erbjuda Boken kommer samt besöka verksamheter i kommunen. Boken kommer är för dem som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till biblioteket. Biblioteket kommer i stället hem till personen med böckerna och hämtar när lånetiden är slut. Låntagaren väljer tillsammans med personalen ut böcker.

Biblioteket ska erbjuda olika typer av tillgängliga medier som böcker i storstil, talböcker och böcker på lättläst svenska. Biblioteket ska även erbjuda tekniska hjälpmedel så att alla ska kunna ta del av bibliotekets utbud.

Biblioteket ska kontinuerligt och aktivt arbeta med att anpassa sin verksamhet för att möta behoven hos personer med kognitiva eller fysiska funktionsnedsättningar. Biblioteket ska sträva efter att i all kommunikation uttrycka sig tydligt, enkelt och begripligt.

Evenemang

Gnesta kommun har ett aktivt kultur- och föreningsliv som erbjuder många olika aktiviteter. Biblioteksverksamheten formas till stor del i samverkan med föreningar och lokala aktörer vilket gör verksamheten relevant och levande. Olika kompetenser och erfarenheter är en förutsättning för att biblioteket ska kunna utföra sitt uppdrag om delaktighet, bildning och demokrati. Därför ska samverkansprojekt prioriteras högt.

På biblioteket kan besökare delta i olika former av kulturella arrangemang samt möta nya, oväntade upplevelser som berikar deras liv.

På biblioteket ska kommunens invånare kunna ställa ut egen konst eller arrangera en föreläsning i samverkan med biblioteket.

Olika språk

Personer med annat modersmål än svenska är en prioriterad grupp i bibliotekslagen. Biblioteket ska erbjuda böcker på andra språk än svenska samt anordna språkcaféer och bokcirkel på lättläst svenska. Förutsättningar behöver skapas för att biblioteket ska kunna stärka de nationella minoritetsspråken och stödja flerspråkighet hos barn och unga med annat modersmål än svenska

Biblioteket ska samarbeta med andra verksamheter i kommunen för att göra bibliotekets verksamhet synlig och tillgänglig för gruppen.

Biblioteket ska aktivt arbeta för att synliggöra böcker på olika språk. De nationella minoritetsspråken bör särskilt synliggöras för både barn och vuxna. Biblioteket ska anpassa sitt bokbestånd efter målgruppens behov.

Digital delaktighet

En allt större del av samhällets information finns enbart tillgänglig digitalt och därför behöver biblioteket arbeta aktivt med medie- och informationskunnighet. Biblioteket ska varje år delta i kampanjerna All Digital Week och eMedborgarveckan som verkar för digital inkludering.

Biblioteket ska arbeta för att öka digital delaktighet och personalen ska ha kompetens för att kunna guida besökare i det digitala informationssamhället. Biblioteket ska erbjuda IT-hjälp där besökaren kan få hjälp med enklare datoranvändning och digitala frågor. I bibliotekets lokaler ska besökare bland annat kunna låna publika datorer och surfplattor samt kunna skriva ut, skanna och kopiera dokument.

Uppföljning

Biblioteksplanen ska årligen följas upp som en del i delårsbokslut och årsredovisning utifrån beslutad framtidsplan. Biblioteket ska utgå från biblioteksplanen i verksamhetens planeringsarbete.